

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:

Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztési órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, (Nagyvárad) P. M. Viteazul Nagypiac tér 4. Telefon: 380

Ara 1 lej

III. évfolyam 311. sz.

1934. November 11.

Vasárnap

Fascista diktatúrát készítették elő Angliában

A puccstervezők osztrák mintára el akarták foglalni a londoni rádiópalotát

London, november 9.

A lordok házában egy nap és rá egy éjjel tárgyalták az új lázítási novella javaslatát, amelynek során szenzációs dolgot került ki. Az egyik lord leleplezte, hogy a londoni rádió állomás ellen éppen olyan puccsot kíséreltek meg, mint júliusban Dollfuss osztrák kancellár gyilkosai Bécsben. Az angol rádiópalota birtokbavétele után a fascista puccs vezetői ki akarták foglalni egész Angliában a diktatúrát, amely elsősorban a kormány ellen irányult volna. Az angol rádió jelenlévő igazgatója kijelentette, hogy a rádiópalota elfoglalása teljesen céltalan lett volna, mert bármely pillanatban meg lehet szakítani az áramot a rádióállomáson. A puccs híreket pedig most hallja először, kiderült, hogy mintegy ezelőtt három héttel titkos szervezetek tényleg puccsot készítettek elő a kormány ellen azonban az angol rendőrség idejekorán leleplezte és megakadályozta ezt.

Doumergue politikáját követi az új francia kormány, amely ellen máris éles támadásba kezdtek a párisi lapok

Páris, november 9.

A francia kormány csúfortokán délután beadta a lemondását. A közvélemény már napokkal ezelőtt hangoztatta, hogy a választást gyorsan kell megoldani, mert így kívánja úgy a belpolitikai mint a külpolitikai helyzet. Lebrun francia köztársasági elnök Doumergue lemondása után azonnal tárgyalásokat kezdett és miután Laval volt külügyminiszter visszautasította a kabinet megalkotására tett ajánlatot, a köztársasági elnök Flandin, a Doumergue kormány közmunkaiügyi miniszterét bízta meg a kormány alakításával. Flandin elfogadta a megbízatást és megkezdte tanácskozásait a párt vezetőkkel.

Párisban egész éjjel folytak a tárgyalások, amelyeket ezuttal siker koronázott. Menyiben reggelre megalakult az új francia kormány, melynek főbb helyeit a következő miniszterek foglalták el:

Miniszterelnök: Flandin.

Allam-miniszter: Herriot.

Külgügy: Laval.

Igazságügy: Pernout.

Belsőügy: Regnier.

Pénzügy: Germain-Martin.

Hadügy: Maurin tábornok.

Légügy: Benain tábornok.

Munkaügyi: Marquest.

Haditengerészet: Pietris.

Közmunkaügyi: Roy.

Kereskedelemügyi: Marin.

Földművelésügyi: Cassez.

Gyarmatügyi: Rollin és

Nyugdíjügyi: Rivole.

Flandin miniszterelnöknek sikerült meg

menteni a nemzeti egységet és pártközi békét. Az összes pártok bizalmat szavaztak az új kormánynak, csupán a szociálisták és a kommunisták lesznek ellene, mert az új kormány egy kissé jobb felé tolódott.

Páris, november 9.

Alig alakult meg az új francia kormány

Revízió alá veszi a kormány a tisztviselőelbocsájtásokat

A pártközi béke érdekében az elbocsájtások legnagyobb részét visszavonják

Bucuresti, november 9.

Tatarescu elnökletével a kormány minisztertanácsot tartott, melyen a parlamenti ülésszakon szönyegre kerülő törvényjavaslatokat tárgyalták meg.

Bucuresti, november 9.

A legutóbbi tisztviselő elbocsájtások valóságos felkavarták az ország közvéleményét. Ennek tudható be, hogy az összes ellenzéki pártok állást foglaltak ebben az ügyben a kormány ellen és valamennyien kivétel nélkül a liberális párt tudomására hozták, hogyha nem vonják vissza ezeket a törvénytelen elbocsájtásokat, úgy a legmesszebbmenő harcra számíthatnak a kormány ellen. A kormánynak azonban most van a legnagyobb szüksége az ellenzéki pártok jóindulatára és így biztos helyről vett értesü-

a lapok máris éles támadást indítottak ellene. A támadásra az adott okot, hogy Flandin kijelentette, hogy száz százalékgig azt az utat akarja követni, mint Doumergue volt miniszterelnök. A lapok szerint, akkor semmi szükség sem volt arra, hogy Doumergue eltávozzék. A távozásra azért volt szükség, hogy a belpolitika más irányt kapjon. Különösen az Echo de Paris támadja élesen a kormányt, amely Flandin ellen fordult.

Tegnap este, mikor híre járt, hogy a Doumergue kormány visszavonhatatlanul lemondott, a párisi nagy sugárutakon tüntetés volt, melynek során mintegy 150 főből álló diákcsoport gyalázta a képviselőket. A rendőrség 52 diákot letartóztatott.

Kiraboltak egy oradeai vasüzletet

Oradea, november 9.

Vakmerő betörés történt az éjjel Oradeán. Eddig még ismeretlen tettesek az udvaron keresztül behatoltak Gál Ferenc Alexandri (Teleky) ucca 46 szám alatti vasüzletébe és a kasszát feltörve abból 15 ezer lej készpénzt vittek el. A rendőrség megindította a nyomozást.

A NAP

Feltámadunk?

Az orvosi tudomány az utóbbi évtizedekben olyan óriási arányú fejlődést mutat, ami régen aktuálissá tette a problémát; hogyan lehet újból élővé varázsolni a testet, amelyből elszállt már a lélek? A halottak feltámasztásának kérdése évek óta izgatja az orvosok fantáziáját és végeláthatatlan kísérletek sorozata egyre közelebb és közelebb hozta ennek a lehetetlenségnek lehetőségét. Különösen az orosz orvosok valóságos dühvel vetették magukat erre a problémára és ennek a szinte emberfeletti ambíciónak tudható be, hogy egyikük-másikuk komoly, szinte megdöbbentő sikert ért el. Hónapokkal ezelőtt már sikerült az egyik moszkvai orvosnak egy szívbénulásban meghalt embert feltámasztani, most pedig egy másik orosz professzor két órára támasztott fel egy leányt, akit hosszú órákka azelőtt vágtak le a kötélről — holtan.

Kétségtelen, hogy az ilyen irányú próbálkozások és azok sikerei korszakalkotóak az orvosi tudomány terén, de korszakalkotóak az emberiség történetében is. A tudomány hőmérőföldes csizmákkal halad, rohan előre és az eddig elért eredmények után nem lehet messze az idő, amikor az embereket úgy támasztják fel halottaikból, mint ahogyan beadnak egy-egy injekciót az állmatlanságban szenvedő betegnek, vagy, mint amikor beveszünk egy aszpirint, mert fáj a fejük. Egyelőre ugyan az a helyzet, hogy az orvosi tudomány az élőket sem tudja sok esetben megmenteni: például rá a rák, a lepra és más sok más eddig gyógyíthatatlannak deklarált betegség, hogy azokról az esetekről ne is beszéljünk, amikor az orvos, minden tudomány ellenére se tudja felismerni a betegséget, nem tudja megállapítani a diagnózist és tehetetlenül nézi, — amint a betege szemeláttára pusztul el, mert nem képes megtalálni azt a szérumot, amivel megmenthetné.

Ilyen esetek sajnos, még ma is nagyon gyakoriak. A gyógyíthatatlan betegek egyelőre kénytelenek beletörődni abba a szörnyű valóságba, hogy minden odaadó ápolás minden lelkiismeretes orvosi kezelés ellenére is biztos léptekkel haladnak a megsemmisülés az elpusztulás felé. De — mondja az orvosi tudomány — meg van az a vigasztalásuk, hogy miután meghaltak, az orvos aki nem volt képes őket meggyógyítani, fel tudja őket támasztani.

Az orvosi tudománynak ez a szinte megdöbbentő felfedezése elképeszt bennünket. Feltámasztani a halottakat — valóságos istenkisértés. De úgy látszik, igaz. És ha ma még nem is teljes valóság, de közel az idő, amikor mindennapivá válik.

És ez az, ami ellen teljes erőnkkel tiltakozunk. Amíg élünk, él bennünk az életösztön és nem akarunk mindaddig meghalni, amíg ennek egyetlen szikrája dolgozik bennünk. De ha már meghaltunk, hagyjon bennünket nyugodni az orvostudomány. Előbből az életből elég volt egy is, ha befejeztük nem kérünk belőle többet.

Időjárás

A szél előbb csendesedik, azután átfordul déli, délnyugatra. Az eső megszűnik, éjjel fagy és reggeli ködök. Napra valamivel ismét melegebb idő.

Kivágandó és összegyűjtendő!
Igazoló szelvény,
az Erdélyi Magyarság
1935. évi naptárához.
1934. nov. 10. dec. 10.

Aki 30 szelvényt összegyűjt,
az kap egy naptárt.

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1934. november 11.

2. oldal

Erősen felszökött a dió ára

Hétszáz vagon diót exportál az idén Románia

Bucuresti, november 9.

A romániai dió az európai piacokon kitűnő hírnévnek örvend. A helyzet eddig mindig az volt, hogy a külföldi piacokon a dióért minden pénzt megadtak. Az idén, sajnos, a romániai diótermés csak közepesnek bizonyult és ennek következtében a szakkörök véleménye szerint az országból

hétszáz vagon diót vihetnek ki, holott jó termés esetén sokkal nagyobb mennyiségekkel lehetett volna számolni.

Amióta a diókivitel megindult, a dió

ára állandóan emelkedett. A legnagyobb emelkedés az eddigi jelentések szerint Beszarabiában volt észlelhető, ahol a dió vasúti kocsijának ára először 70.000 lejre — 100.000 lejre emelkedett, később pedig 180 — 200.000 lejre. Az árak ilyen magas alakulása nem nehezíti meg a kivitelt, mert mint említettük, a külföldi piacokon a romániai dió olyan kitűnő hírnévnek örvend, hogy minden pénzt megadnak érte. A román dió legjelentősebb felvevő piaca Németország.

Egy titkos társaság parancsára

Megmérgezték Kuba volt elnökét

A száműzött elnök a halállal vívódik

Newyork, november 9.

Az amerikai sajtó értesülése szerint Machado Kuba volt elnöke San Domingóban levő villájában rendkívül súlyosan megbetegedett és halálán van. A vizsgálat megállapította, hogy

Machadot egy titkos kubai szervezet

parancsára saját szakácsa mérgezte meg.

Mint ismeretes Machado bukása után elmenekült hazájából. A kubai kormány kérte az elnök kiadatását, de a sandomingoi kormány ezt megtagadta.

Normális és tehetséges vagyok — állapította meg Matuska a bíróság előtt

Budapest, november 9.

Matuska Szilveszter tegnap délutáni kihallgatása során az elnök azt kérdezte tőle, hogy a merénylet helyén miért hagyott egy olyan levelet, amellyel a gyanút a kommunistákra terelte. Matuska kijelenti, hogy híres akart lenni a kommunisták szemében.

Ezután valóságos vita fejlődik ki az elnök és Matuska között a hitlerizmus és kommunizmus alapelveiről. A vitát végül is az elnök a biatorbágyi rém rendreutasítással zárja le. Matuska illedelmesen fejet hajt majd kijelenti: "látom a tisztelet megadását".

Elnök azonban újból rendreutasítja Matuskát, aki

miközben felel a kérdésekre állandóan mormol a kezével.

Az elnök megkérdi: Matuskát, hogy látta-e a biatorbágyi halottakat és sebesülteket?

Matuska: Nem láttam. Szaladtam onnan.

Elnök: Hát Leót látta-e?

Matuska: Nem.

Elnök csodálkozom, hogy

Leó nem szaladt oda és nem veregette meg a vállát. Matuska: Ezen én is csodálkozom.

Az elnök ezután felteszi a kérdést, hogy Leó valóban Trotszkij példájának közvetítésére buzdította-e Matuskát. Matuska igenlően felel.

— Tudja-e, hogy Trotszkij igazi neve Bronstein Leó — kérdi az elnök: Matuska felkiált: Nos itt a csoda.

Matuska élesen tiltakozik az ellen, hogy Horthy magyar kormányzó ellen akart volna merényletet elkövetni: Elnök megjegyzi, hogy Matuska úgy viselkedik, mintha ép-eszű lenne.

Matuska: Persze, hogy az vagyok.

Ezután felolvassák Matuska előbbi vallomását, amire az elnök megjegyzi.

— Ha mindez fantázia szüleménye, akkor maga nagyon tehetséges ember!

— Hát tehetséges is vagyok — állapítja meg Matuska elégedetten.

A tárgyalást ma folytatják.

Borzalmas artistaszerencsétlenség Székesfehérvár uccáin

Négy artista lezuhant a házak fölött kifeszített kötélről, hárman életveszélyesen megsebesültek

Székesfehérvár, november 9.

Székesfehérvár uccáin napok óta egy négytagú artista csoport produkálja magát. Az artisták, akik "Halálkvártett" néven szerepelnek, a házak fölött kifeszített drótkötelen végzik idegizgató mutatványaikat.

Tegnap is felszállt a négy artista a kötéltre és megkezdték mutatványaikat. Közben az egyik artista

a kötél mellé lépett, mire a kötél nagyot lendült és mind a négyen lezuhantak.

A kötél alatt mentőháló volt kifeszítve, az esés ereje azonban oly nagy volt, hogy

a háló elszakadt és három artista a következőre zuhant ahol összetört tagokkal terültek el.

A negyedik artista a hálóban maradt és semmi baja nem történt. A másik hármat életveszélyes sérülésekkel szállították a székesfehérvári kórházba.

Japán titkos tengeri flottát épít

Washington, november 9.
A New-York Times szerint Japán titkos tengeri flottát épít, amely nem lesz bevezetve a tengerészeti könyvekbe. Eddig a titkos flottából 6 petroleummal fűtött hajót építettek, amelyek óránként 18 csomót futnak, ezáltal elérik azt a sebességet, amelyet a cirkálók érnek el. Japán ezt a titkos flottát 34 hajóból állítja össze és minden egyes esetben külön missziója lesz. Ez az egység

lesz Japán kalózegysége, amely nem lévén ellenőrizve a tengerészeti minisztériumnál, felelősség nélkül támadhatja meg béke idejében is a különböző államok hajóit. Különös megjegyzésként teszi hozzá a New-York Times, hogy amíg ezek a hajók óránként 18 csomós sebességet érnek el, addig egyetlen amerikai hajó sincs, amely meghaladja a 15 csomó óránkénti sebességet.

Szenzációs fordulat várható a careii (nagykárolyi) bankrablás ügyében

A rendőrfőnök kijelentése szerint a közeli órákban esedékes letartóztatás meglepetést fog kelteni

Carei (Nagykároly), november 9.
A nagy port felvert bankrablás négy gyanúsítottját tegnap éjszaka állandóan vallatta a rendőrség, de beismert vallomás, illetve eredmény csak ma estére várható. Ma délelőtt Ratiu rendőrfőnök átkutatta a Casa Noastră bankfiók összes helyiségeit, hogy nem ott rejtették el az 1000 lejes bankjegyekből álló tekintélyes pénzmennyiséget. Megállapította a rendőrség,

hogy a betörőknek hat kulcsa volt szükségük, míg hozzá tudott jutni a Wertheim kaszában levő 390 ezer lejhez. Az ajtókon egyébként erőszaknak semmi nyoma nincs. A rendőrfőnök feltevése szerint a betörést olyasvalaki követte, akinek letartóztatása meglepetést okozhat. A hihetetlen hangzó letartóztatás ma estére várható.

Ötvennyolc felesége volt, száz két gyermeke van egy orosz munkásnak Tíz évi kényszermunkára ítélték a házasság-szédelgő rekordert

Moszkva, november 9.
Különös esett történt Oroszországban. Egy Arietef nevű orosz munkás 1928. óta 58 asszonnyal kötött házasságot, akikből 102 gyermeke született. Annak ellenére, hogy mindent elkövetett, hogy a lakosság számát növelje a szovjet hatóságok ezt az igyeke-

zetét nem honorálták, mert most ítélték el tíz évi kényszermunkára, mert annyi asszonyt becsapott és szélhámoskodott. Ezenkívül még arra is ítélték, hogy amit tíz év alatt a bányában fog keresni, osszák 58 egyenlő részre és adják oda a sok feleségnek.

Felborult a borszeszlámpa, anya és leánya összeégtek

Bucuresti, november 9.
Borzalmas szerencsétlenség történt a fő városban. Mihailescu Anna asszony beteg volt és hét éves kislányát bízta meg, hogy zivóüvegeket tegyen a hátára. A hét éves kislány megmelegítette az üvegeket, egy

szeszlámpánál, azonban olyan szerencsétlenül lökte meg a lámpát, hogy az édesanyja hátára borult és a robbanó szesz borzalmasan összeégte úgy a kislányt, mint édesanyját. Mind a két áldozatot beszállították a kórházba.

Az asszony telbujtására

Agyonlőtte szeretője férjét egy legény

A gyilkos fiatalembert és a hűtlen asszonyt letartóztatták

Falticeni, november 9.
Különös gyilkosság történt Falticeni mellett az országúton. Raicu Vasile és Neculai Voicu együtt jöttek a iassi vásárról. Raicu Vasile reggel az országúton átlőtt szívvél találták. A csendőrség letartóztatta Vaicut, aki bevallotta, hogy ő gyilkolta meg a férfit, azonban a gyilkosságra az áldozat felesége vette rá, aki hozzá akart férjhez menni. A gyilkossághoz szükséges fegyvert is az asszony adta át neki, mielőtt a

vásárra mentek volna. Elmondotta, hogy már hónapokkal ezelőtt szerelmi viszonyt folytatott az asszonnyal, aki azonban elcsábította őt, azt mondván, hogy nem szereti a férjét és azt ígérte, hogy a felesége lesz, ha megöli Raicu Vasile. Voicu vallomása alapján letartóztatták az asszonyt, aki azonban előbb mindent tagadott, később azonban beismerte, hogy valóban ő eszelte ki a gyilkosságot és vitte rá fiatal szeretőjét, hogy ölje meg a férjét.

Pénzügyminisztérium

Az 1934 évi 4 $\frac{1}{2}$ %-os „országfejlesztési kölcsön” kibocsátási prospektusa (Kivonat).

1. Nyilvános aláírás útján lej 1000 név-értékű kötvények bocsátatnak ki kötvényenként 880 lejes árrban.

(A lejegyzett kötvények egyszerre, az aláírással, egyidejűleg fizetendők ki 1934. november 5—30 között).

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsátott régi járadékpapirokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven feltüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20%-át nem haladhatja meg.

3. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél százalékos kamatot hajt, amelynek fele június 1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935. június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyszeri sorshuzás útján váltják vissza: február 1-én és május 1-én, június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő, december 1-én törlesztendő kötvényeket sorosolják ki. Az első sorshuzás 1935. évi február 1-én történik.

5. A lejegyzett kölcsöntőke minden teljes egy milliárdjából nagy prémiumokkal visszaváltatnak az első évben:

1 kötvényt 3.000.000 lejjel azaz 3.000.000 le	
2 " " 1.000.000 " " 2.000.000 "	
4 " " 500.000 " " 2.000.000 "	
4 " " 250.000 " " 1.000.000 "	
46 " " 100.000 " " 4.600.000 "	
57 kötvényt összesen	12.600.000 le

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy, kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névértéken felül 200 lejes jutalékkal váltják vissza és pedig:

az 1.000 lejes címleteket 1.200 lejjel	
a 2.000 " " 2.400 "	
az 5.000 " " 6.000 "	
a 10.000 " " 12.000 "	
a 20.000 " " 24.000 "	

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 10 milligramm 0.900 finomsága arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorolt kötvényeket kasszák gyanánt fogadják el az összes közpénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illetékek alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardirozhatók és azokat garanciául és óvadékul elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi jegyzési helyeken: Nemzeti Bank és összes fiókjai, Postatakarékpénztár, az összes postahivatalok, valamennyi közpénztár és a megfelelő időben megállapított pénzügyintézetek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsátási prospektusban találhatók.

3. oldal "ERDELYI MAGYARSÁG" 1934, november 11

Az örök tűz

Fantasztikus regény

50

Ujra csend csak a tenger árja csendes morajlása hallatszik. Az ár lassan visszahúzódik a parttól. A világító torony forogva veti fénykévéjét a földre, majd a vízre. Cast Aérés szigete fölül a három kémény hatszor egymásután csillogó lángnyelveket lövel ki magából. Lángok most olyanok, mint a folyó arany; — aztán hirtelen eltűnnek mind a három lángnyelv és sötétség borul a tájra.

A toronyőr halkán, csodálkozva kiált és társára néz, aki imákat mormol.

Az öreg kiegyenesedik: leveszi kalapját a fehér hajfűrtjeiről és lassú mozdulattal keresztet vet magára.

Ujra fölteszi a kalapját és fölemeli a jobb kezét:

— Befejtett. Akik a démonok felidéztek, megölték. Jól, vagy rosszul, nem tudom. Az Isten akarata teljesedik! Most pedig toronyőr végezd el a felügyelő utadat, én pedig visszatérek nyugeltemre, ahonnan kilúztam az éjszakai hőség.

— Magát is? — Dadogja Yves, aki még nem nyerte vissza egyensúlyát.

Yan apó ránéz: Brézellec halkán mondja: — Igen, majdnem megfulladtam, nem bírtam aludni, kijöttem.

— Én sem fiam, itt akartam eltölteni az éjszakát, a barlangban, ahol töprengeni szoktam és ahol gyermekeim néjtek rendszert be nekem. Aggódtam, mert Faik nem volt velem.

Brézellec meglepődik:

— Ah, Faik nem volt!

Az öreg a fejét csóválja:

— Nem, kiment vacsora előtt és éjszakaig nem jött vissza. Elindultam róla nélkül, egészen egyedül. Idejöttem szerencsére mert az Úr akarta, hogy te és én tanú legyünk ennek a látványnak amit még nem láttam egész életemben, amit őseim gyakran láttak: a lelkek éjszakáját.

Szomorúan teszi hozzá:

— Ha elő meglátja ezt, az a halál jele fiam: s minthogy elértem életem végére, nekem szól ez a jel. Itt az idő, hogy készüldjem. Jó virrasztást, toronyőr. Ne feledd el, hogy három napi haladékok adtam neked a választásra.

Az emlékeztető szavakban újra megkeményedik az aggastyánnak az imént kísértet hangja. Nem vár választ: hajlott válllal indul a part felé, a világítótorony forgólámpája megvilágítja az alakját, majd tovább fordulva a sziklapartot, ahol a kísértet eltűnt.

Yves le Brézellec ottmaradt egy helyben. Nem hallotta a Vén utolsó szavait. A négy vetélytársáról teljesen megfeledkezett! Egyetlen mondat kapta meg: Faik, aki szürkületkor ment ki, nem tért vissza éjszakaig.

A toronyőr szeme gépiesen vetődik a sziklatömb felé, ahol az imént eltűnt a bizonytalan árnyék.

Kelét felé elhalványodnak a csillagok, a szemközti oldalon, a Hét Sziget fölött még sűrűbbé válik a sötétség, mintha az elhagyatott partok vissza akarnák tartani az éjszakát.

Percek telnek el az éjszaka szokatlan melegében; minél jobban közeledik a hajnal annál melegebb lesz. A szokásos hajnali hűvösség nem érkezik.

Le Brézellec ott áll a világítótorony forgó világosságában. Ahogy közeledik a hajnal, a sziklák körvonalai barátságosabban, jóságosabban bontakoznak ki a szürkületből, nem fenyegetők, nem rejtélyesek többé. A sötét éjszaka borongása fölszáll, mint a köd és fölszáll az a másik borongás is, amit a Vén Morgan ünnepélyes ceremóniája árasztott a fiatalember lelkében.

(Folyt. köv.)

"FÜZELYI MAGYARSÁG"

1. oldal

1934. november 11.

Havas és Grünfeld

cég uti posztóruházában
Mária királyné-tér 1. Kishídő

a legkiválóbb
minőségű

szöveteket

vásárolhatja
lego csóbban!

Vallási tébolyában

Megfojtotta 75 éves édesanyját egy párisi mérnök

Megöltem anyámban az ördögöt -- jelentette ki az elmebajborodott fiatalember

Páris, november 9.

Borzalmas gyilkosságok történetében is páratlan büneset történt az elmúlt éjjel Párisban. Egy mérnök meggyilkolta 75 éves édesanyját. A rettenetes gyilkosság részletei a következők:

Tegnap reggel a párisi orosz pap lakásán megjelent Brix folyam mérnök, aki a következőket mondotta:

— Ma éjjel megfojtottam anyámban az ördögöt.

A pap lecsillapította a fiatalembert és miután azt hitte, hogy elmebajossal van dolga, elvitte a legközelebbi rendőrkapitány ságra, ahol Brix mérnök megismételte szavait, sőt leírta, hogy miképp követte el a borzalmas gyilkosságot.

A rendőrök a fiúval azonnal kiszálltak a helyre ahová Brix mérnök vezette őket. Kinyitották az ajtót és borzalmas látvány tárult a szemük elé:

A padon megmerevedve egy szál ingben holtan fektült Brix mérnök 75 éves édes anyja.

— Jó, hogy meghaltál legalább nincs benned több ördög.

Brix mérnök ezután a következőket vallotta:

— Az anyám protestáns volt, én áttértem az ortodox hitre, mert az az egyetlen üdvözítő vallás. Már régóta viaskodom azaz az ördöggel, amelyik anyám lelkében élt.

— Ma éjjel nyugodtan aludt, amikor

hajnalban négy órakor arra ébredtem, hogy Isten szól hozzám és rámparancsol, hogy öljem meg az ellenséget. En engedelmességgel, rávettem magamat anyámra és megfojtottam.

— Most boldog vagyok, — fejezte be szörnyű vallomását Brix mérnök, — mert teljesítettem a kötelességemet. Tehetnek velem amit akarnak.

A rendőrorvosok szerint vallási tébolyban szenvedővel állnak szembe, éppen azért beutalták a párisi rendőrség elmemegfigyelőjébe.

SPORT

Nagy érdeklődés előzi meg a Nac-Ripensia mérkőzést

A vasárnap délutáni NAC—Ripensia mérkőzés kétségtelenül az őszi szezon kimagasló sporteseménye. A timisoaraiaknál az egész csapat válogatott játékosokból áll és így a Nacnak nagyon nehéz dolga. Azonban ha ez sikerül akkor a Nac, ha összeje nem is, de tavasszal lehet bajnok. A futball hívei türelmetlenül várják a vasárnapot, mert titokban mindenki Nac győzelmet remél és szép játékot. A meccsnek külföldön is híre jár, mert a Budapesti Nemzeti Sport felvet-

te a tippszelvényerre a Nac—Ripensia mérkőzést. Így tehát a magyar közönség is figyelje a nagy találkozóra. A mérkőzésen kétségkívül rekordnézősereg lesz. A Nacban még bizonytalanság uralkodik az összeállítást illetőleg. A Ripensia pihent vasárnap és így nincs sérültje. A csapat összeállítása: Zombori, Burger, Hoksári, Lakatos, Bindea, Lázár, Ciolac, Schwartz, Dobay. A mérkőzést a Carol-pályán játszik délután 3 órai kezdettel. Bíró: Selicianu Gligor (Cluj).

Apró sporthírek

— Mint ismeretes, a Crisana 7000 pengében állapodott meg a Hungáriával Barát-ky váltságdíját illetőleg. Az összegnek 10 százalékát, 700 pengőt visszatartott azzal az indoklással, hogy ez Barát-ky jár. — Minthogy a Hungáriának nincs ilyen szerződése Barát-kyval a FRFA most kötelezte a Crisanat a teljes összeg megfizetésére.

— Vasárnap nagyon érdekes bajnoki forduló bonyolítanak le, Magyarországon: Hungári—Kispest, Szeged—Bocskai, Ujpest—Kispest, Ferencváros—Soroksár, Somogy—Phöbus és III. kerület—Attila.

— Ripensia—Venus meccset terveznek Bucurestiben, amely meccsnek bevételéből az állam kölcsön javára lenne fordítandó terminus még nincs.

— A Skótok ugylátszik humoros emberek. Peter Farmer, akinek november 1-én kellett volna jelentkeznie Bucurestiben kérte a román szövetséget, hogy küldje ki őt a november 14-iki angol—olasz meccsre, — mint "hivatalos román megfigyelőt".

— Braun az Amte volt centerhalfja a Juventus felé gravitál.

— Barbulescut, a Venus fedezetét, akit Morar kiállított vasárnap 8 napra tiltották le.

— A központ elrendelte, hogy az összes divízió meccseket, amelyeket délután játszanak le fél 3-kor kell kezdeni.

— Mediason vasárnap a sighthoari STV a mediasi Mnte csapatával játszik bajnoki mérkőzést délután 3 órakor. Ezt megelőzőleg a Sparta II. az Mnte 11-el méri össze erejét.

— A Phönix—CFR meccset a cluji Ciurel — a Törekvés—CFR meccset a cluji Crisán vezeti és tekintve, hogy a Ripensia—Nac mérkőzést is a cluji Seliceanu vezeti, így tehát a cluji bírónak alkalmuk lesz vizsgázni Oradeán.

— A Makkabea vasárnap Salontára megy a jó képességű NSC hez. Kísérőket is visz: tagoknak 40 lei nem tagoknak 50 lej. Jelentkezni Lőbnyél.

Változatlan érdeklődéssel folyik a kölcsönjegyzés az országban

A belső kölcsönjegyzések változatlan érdeklődés mellett folynak. A kormány felhívása eljutott az ország minden társadalmi rétegéhez és mindenki belátta az országban, hogy a kölcsönjegyzés a hazafias szolgáltatón kívül egyike a legbiztosabb és a legjobb befektetéseknek.

A belföldi kölcsönt a következő feltételek mellett lehet jegyezni:

Egy kötvény kibocsátási ára 880 lej, mely egyösszegben fizetendő, vagy pedig egyösszegben 680 lej és 200 értékpapírban.

A lejegyzett kötvényeket 1200 lejben váltja vissza a kincstár, vagy pedig 100 ezer lejes, 200 ezer lejes, 250 ezer lejes egy-millió lejes, vagy hárommillió lejes prémiumokkal.

Mrazek volt miniszter, Leon George, az ipartügyi minisztérium államtitkára Manolescu

tanár és még számosan tettek közre nyilatkozatokat, melyek a nemzeti kölcsön mellett való minél lelkesebb megnyilatkozásra hívják fel az ország lakosságát.

A kölcsönt Bihormegyében a következő helyeken lehet jegyezni: Pénzügyigazgatóság és az összes adóhivatalok a városban és a községben, a Monopol lerakatánál, a posta-hivatalokban, a meghatalmazott Federa-láknál, a Banca Nationala fiókjánál a Banca Romaneasca, Banca de Credit Roman, Banca Victoria, Erdélyi Bank fiókjánál, Magyar Általános hitelbank fiókjánál, az Egyesült Banknál és a Generala, Dacia Romania, Fonciera-Agricola, Nationala, Asigurarea Romaneasca Steanu Romaniei, Franco Romana, Phoenix, Adria, Victoria, Britania biztosító társaságoknál.

Az orvosi tudomány csodája

Feltámasztott halottaiból egy leányt egy moszkvai orvos Nagyszerűen sikerült a „műszív”-vel való kísérlet

Páris, november 9.

Már több éve, hogy az orvosok, a világ minden országában foglalkoznak a halottak feltámasztásának tudományával. Eddig még minden kísérlet meddő maradt. Most azonban, mint Moszkvából jelentik az évtizedek óta folytatott kutatás eredménnyel járt és Brukakenko szovjet orvosnak sikerült az első embert — ha rövid időre is, — de újból életrekelteni, feltámasztani. Tegnapelőtt felakasztotta magát egy fiatal leány. Amint megtalálták azonnal az orvos operációnak vittek, ahol Brukakenko azonnal műtétet végzett rajta, alkalmazva az agyvezetett „műszívet”, amely a halott

leány vérének mozgásba hozta. Néhány pillanattal elteltével,

a leány teste hirtelen megmozdult és hosszú mély sóhaj hagyta el az ajkát. Attól a pillanattól kezdve szabályosan lélegzett, kétségtelenül élt.

Az új élet két óra hosszát tartott. Az orvos szerint azért volt csupán ilyen rövid ideig tartó a második élete, mert az akasztás után nagyon sokára került műtőasztalra. Később próbát tettek egy kutyával, amelyet 20 perccel az akasztás után operáltak meg és az állat még mindig él. Valószínű hogy életben maradt.

Csempészeket tartóztattott le a satu-marei rendőrség

Satu-Mare (Szatmár), november 9.

A satu-marei rendőrség tegnap délután a cseh határ közelében Negresti (Avasfelső-falu) előtt feltartóztatott egy autót, amelyben Weisz Pinkász satu-marei kereskedő és bátyja ültek. A két embert a rendőrség letartóztatta, mert az a gyanu merült fel ellenük, hogy valutát és seimtet csempészték. A Weisz testvéreket átadták

az ügyészségnek és a vizsgálóbíró azonnal meg is kezdte kihallgatásukat.

Ugyancsak tegnap letartóztatták Tar-na-Mare községben Constantinescu Mariát és Kordély Ilonát. A két nő ugyanis átlevél nélkül átszökött Csehszlovákiába és onnan gummiártyát csempészték be. A csempésznőket szintén átadták az ügyészségnek

Falbontó betörők garázdálkodnak Marghitán

A vakmerő banditák kifosztottak egy fűszerüzletet

Marghita, november 9.

Özv. Helperinné Hoffmann Emma fűszer üzlet tulajdonosa tegnap reggel amúdon kinyitotta az üzletét, nagy meglepetéssel látta, hogy az üzlet fala fel van bontva és nagymennyiségű trafikja hiányzik. Ugyanígy alaposan megdézsmálták az üzletben lévő készpénztárát is. Özv. Helperinné bejelentésére a csendőrség megindította a nyomozást és a vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a fal éppen úgy van fel-

bontva, mint az ezelőtt 6 évvel történt Schwartz áruházában, tehát minden valószínűség szerint egy és ugyanazon személy követhette el a vakmerő betörést. Érdekes, hogy az üzlet mellett van egy szoba, melyben diákok tanulnak és azok hallottak valami zajt az üzletben, de úgy gondolták, hogy amacska motoszkál és ez idő alatt a betörő nyugodtan „dolgozott”. A kár 5000 lejen is felül. A csendőrség a rendőrséggel együtt folytatja a nyomozást.

Kérje mindenütt a **GOLF** borotva-pengét!

az acélipar legelőkeltebb alkotása és öröme lesz a borotválkozásban. Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea, Promenad Eminescu 16.

Rendelkezési állományba helyezték Albisor őrmestert

Bucuresti, november 9.

Mint ismeretes Albisor őrmester, hadbírósi jegyzőt a hadbíróság felmentette ugyan, de most érkező jelentés szerint rendelkezési állományba helyezte. Albisor jegyző már el is hagyta hivatalát és vidékre utazott. Ha a parlamentben interpellálni fognak a Skoda-ügyben, valószínű, hogy őt is Bucurestibe hívják, hogy vallomást tegyen.

Letartóztattak egy galatii bankigazgatót

Galati, november 9.

A galati ügyészség tegnap letartóztatta Dragone Ernesto bankigazgatót, az Auerbach és Dragone bankház beosztóját. A bank néhány nappal ezelőtt csődöt jelentett és ezzel kapcsolatosan az a vád merült fel Dragone ellen, hogy

hitelkezési csalást és hamis bukást követett el

A letartóztatási végzést a vádtanács megértesítette

AZ Erdélyi Magyarság 1935 évi 100 oldalas képes kalendárium

december hó közepén fog megjelenni. Gazdag tartalom, közhasznú tudnivalók, az év története képekben.

Minden állandó olvasónk ajándékba kapja!!!

RADIOMŰSOR

SZOMBAT

Bucuresti. 13: gramofon, 13.45: előadás tözsdé, könnyű lemezek 14.15: beszélőújság 14.40: könnyű gramofonlemez, 18: Marcu-zenekar 19: időjelzés, időjárás, beszélőújság, 19.15: Marcu-zenekar 20: rádióegyetem, felolvasás, 20.20: gramofon 20.45: felolvasás, 21: rádiózenekar 22: üzenetek 22 és 20: Kaukázusi vázlatok 23: beszélőújság.

Budapest. 7.45: torna utána: gramofon 10.45: hírek 11: felolvasás 11.40: felolvasás 12.10: nemzetközi vízjelzőszolgálat 13: déli harangszó és időjárásjelentés 13.05: Mándits szalonzenekar 13.30: hírek 14.20: pontos időjelzés, időjárás, és vízállásjelentés 14 és 30: Aradi Rácz Berci és cigányzenekara 15.40: hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek, 17.10: ifjúsági felőra 17.45: hírek, 18: A rózsakeresztesek (előadás) 18 és 35 szalonzenekar 19.15: műszaki kérdések a rádió körül 19.45: gramofonlemez, 20.40: színműelőadás a stúdióból 22.20: hírek, időjárásjelentés, fűtőversenyeredmények, 22.35: Operaház tagjából alakított zenekar 24: cigányzene.

5. oldal "ERDELYI MAGYARSÁG"

1934, november 11

Felkötik a pécsi rablógyilkost

Szombaton akasztás lesz Magyarországon

Budapestről jelentik: Bognár Gáspárt, a pellebrádi gyilkost, mint ismeretes, a magyar királyi kuria is halálra ítélte. Az ítéletet tegnap közölték a gyilkossal és azt is,

hogy a kormányzó kegyelmi kérvényét visszautasította. Bognárt szombaton délelőtt akasztják fel a pécsi törvényszék udvarán. A hóhér Szegedről már utnak is indult.

Új palotát épített a Betegsegélyző

A városi interimárbizottság tegnapi ülésén Mosoiu polgármester elnökölt. Napirenden kisebb ügyek szerepeltek. A város a betegsegélyző palotája számára területet jelölt ki a lacikonyhák melletti területen. Utóbb azonban kitűnt, hogy ezt a területet az új tüzoltó laktanyának szánták.

Mosoiu polgármester indítványára úgy döntöttek, hogy csak egy kisebb területet engednek át a betegsegélyzőnek, azonban azt sem ingyen mert ez veszélyes precedens lenne, ugyanis már 38-an kértek a vá-

stól ingyen területet.

Montemira J. nyugalmazott ezredes, ki az Apollo palota bérője azt kérte, hogy

lakbérét adóbonban fizethesse, vagy pedig engedjék el a lakbért. Beadványában arra hivatkozik a nyugdíjas ezredes, hogy Janovics régi adósságára is elfogadott adóbont a város.

A különös kérést a tanács elutasította.

Megkezdte a törvényszék az adóbon-ügy tárgyalását

A törvényszék első szekciója tárgyalta tegnap az oradeai első számú adóhivatalnál történt adóbonelés ügyét. Négyen állottak a bíróság előtt. Nagy István pénztáros, Orosz Augustin volt perceptor, a két Ghite testvér.

Az elnök felvette a vádlottak személyi adatait, majd megkezdte a vádirat felolvasását, amely azzal vádolja meg a négy vádlottat, hogy 1932 és 1933 évi adóba elfogadtak adóbont, továbbá, hogy az 1931-re befizetett készpénzt adóbonokra cserélték ki. Ghite Gheorghe ellen az volt a vád, hogy segédkezett a két első vádlottnak, míg Ghite Dumitru az azzal vádolták meg, hogy a készpénzben befizetett házádotkat cserélte ki bonokkal.

A vádirat felolvasása után

Nagy István pénztáros beismerte, hogy elkövette a terhére rótt cselekményeket, viszont Orosz azt vallotta, hogy ő csak a fizetési meghagyásokat állította ki és nem tudott a pénztáros üzemeiről.

Az egész per legérdekesebb alakja kétségtelenül Ghite Gheorghe, aki úgy került az adóhivatalhoz, mint fizetéstelen praktikáns és is tagad, sőt azt állítja,

hogyha el is követett volna valamit, azért ő nem lehet felelős, mert ő nem volt az állam alkalmazottja.

Ebből a vallomásból érdekes vita fejlődött ki, amikor az egész ügy koronatanúját, Gallin pénzügyigazgatót hallgatták ki. Az ügyész feltette a kérdést, hogy miképpen került Ghite az egyes számú adóhivatalhoz. Gallin így válaszolt:

— A cluji vezérigazgatóságnak egy rendelete volt, hogy azok, akik kérvényt adtak be, hogy kinevezzék őket mint tisztviselőket és máskülönbö megfelelnek a kinevezés követelményeinek, dolgozhatnak a pénzügyigazgatóságokon és adóhivatalokban mint fizetés nélküli praktikánsok.

Popescu ügyész: Ghite Gheorghe-t ki helyezte az első számú adóhivatalhoz?

Gallin pénzügyigazgató: Az én tudomásommal és bejegyzésemmel végzett ott munkát.

Popescu ügyész: Felelős állása volt-e Ghite-nak?

Gallin: Nem lehetett felelős állása, mert

nem is volt bevéve a tisztviselői státusha.

Heves vita a főügyész és a védő között az adóbonok értékéről

Igen heves vita alakult ki azután, amikor Popescu főügyész azt a kérdést teszi fel Gallin pénzügyigazgatónak, hogy mennyivel károsíthatják meg az államot,

Popescu Ceica védőügyvéd erre feláll és kijelenti, hogy ez nem lehet kérdés, mert

az adóbon az állam számára 100 százalékos értékű, az államnak 100 százalékban kell elfogadnia az adóbont, tehát anyagi károsításról szó sem lehet.

Az ügyész erre hevesen azt válaszolta hogy az adóbonok nem voltak érvényesek, csak az 1931-es adók kifizetésére, továbbá, hogy a befizetésnél az adóbonok nem értek 100 százalékos.

Az elnök vágja el a vitát, aki felolvasa a jegyzőkönyvből, hogy a vádlottak összesen mintegy 860 ezer lej értékű bonnal spekuláltak.

Nincs aki kártérítést kérjen

Az elnök ezután felteszi a kérdést, hogy mennyi kártérítést kér a pénzügyminisztérium nevében Gallin pénzügyigazgató?

Gallin pénzügyigazgató erre kijelenti, hogy ebben az ügyben felírt a minisztériumba, hogy mit tegyen. Onnét azonban eddig semmi válasz nem érkezett.

Popescu Ceica védő erre magyarán akarja, hogy a minisztériumnak, illetve az államnak nem is lehet kártérítési igénye, mert nincs megkárosítva. Ennek ellenére a főügyész arra való tekintettel, hogy se az állam, se a pénzügyminisztérium nem volt megidézve, kéri a tárgyalás elhalasztását és ezeknek a szerveknek beidézését. A bíróság hosszú tanácskozás után heit ad a főügyész kérésének és a tárgyalást december 5-re halasztotta.

Itt említjük meg, hogy legutóbbi tudósításunkba véletlenségből került Bánval Gyula pénzügyi kontrollor neve. Bányai nemcsak hogy nem vádlottja az ügynek, de még tanúként sem volt megidézve.

Hirtelen meghalt a szegedi főispán

Szegedről jelentik: Aigner Gábor dr. Szeged főispánja tegnap délelőtt hivatalában tragikus körülmények között hirtelen meghalt. Aigner dr. jelentős szerepet játszott a magyar fehérforradalomban. A főispán tegnap reggel bőséges reggeli után ment be hivatalába és fogott a munkához. Munkaközben fájdalmak vetek erőt rajta, lehanyatlott íróasztalára és mire kezelőorvosa kijött, már halott volt. A halálát érgörccs okozta.

Cluj-Oradea-i lársulat megnyitó előadásainak műsora

1934. november hó 13-án este pontosan fél 9 órakor jubiláris diszjeloadásban: János Vitéz, 24 tagú zenekarral, 100 tagú salotaszegi ének és táncsoporttal, bogártelki cigánybandával, teljesen újszerű rendezésben és kiállításban. Parádés szereposztásban. Az előjátékot írta: Dsida Jenő. Rendes hely árakkal.

November hó 14-én szerdán este fél 9 órakor: János vitéz (másodszor).

November hó 15-én csütörtökön este fél 9 órakor: János vitéz, Daljáték. Rendes helyárakkal.

November hó 16-án pénteken este fél 9 órakor: János vitéz. Rendes helyárakkal.

November hó 17-én szombaton délután 4 órakor: János vitéz. Rendes helyárakkal.

November hó 17-én szombaton este 9 órakor: János vitéz. Rendes helyárakkal.

— Törekvés—CFR revans birközverseny. Vasárnap este 8 órakor a Kath. Körben lesz a két rivális birközversenye, amelyre mind két csapat nagy tréninggel már hosszabb idő óta készült. A verseny szenzációja, hogy a CFR új nagyszerű gardával áll ki. Legutóbb átlépett a Törekvésből Kenéz is! A Törekvés pedig a legjobbjait, Tözsért és Denderlét is indítja. A helyárak igen olcsón vannak meghatározva és bizonyos, hogy a birköz sport hívei a legszebb mérkőzésben szórakozhatnak.

APRO HIRDETÉSEK

Filé ebédülő abrosz, ágyterítő különféle filé terítők olcsón eladatnak. Groszné, Vladimirescu (Magyar) ucca 16. 1959

Köpoljózőnő lakik Str. Biseriti (Templom) ucca 13. Veresné. 1956

Jó keresettel keresünk újságírókat Gires Tarian (Gyires és K. Tarján) továbbá Pai, Cetariu, Uilac (Pályi, Csatar, Ujlak), külön Salard (Salárd) és környékére részére jelentkezni a kiadóhivatalban.

Mindenes köser háztartáshoz keresztek. Str. Densusianu (Jókay) ucca 7. 1958

Elveszett szerdán éjjel Nagypiacon szatyor, kápuval. Becsületes megtalálóját jutalmat kap. Grosz. Str. Tudor Vladimirescu (kis Magyar ucca) 26. 1957

Lapkihordó bevezetett helyre. Csillagváros és környékére fix fizetéssel és percenttel azonnal fölvetetik. Gyakorlottak előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Keresünk megvételre "Mátyás" madár szárnyakat, fécán és szarka farktollakat. Ajánlatokat, Fajbaromfitenyészet, Oradea Str. Francieza 12. kérünk.

Megjelhetést nyújtunk megbízható embereknek lapunk az "Erdélyi Magyarország" árusításával, az egész ország magyar lakóterületén. Jelentkezni vagy a kiadóhivatalban, vagy bevezetett helyen, lapunk megbízottjainál.

PASZTOR-NYOMDA. ORADEA